

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΣΠΗΤΙΟΥ ΣΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΦΥΤΟΛΟΓΙΑΣ

Ι. ΦΘΕΝΑΚΗ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΦΥΣΙΚΩΝ ΤΟΥ ΔΙΔ/ΛΕΙΟΥ

“Όπως κάθε σκοπός που επιδιώκει το Σχολείο τότε μόνο μπορεί να ολοκληρωθῆ σὰν ἔχη βοηθὸ καὶ συνεργάτη τὸ σπῆτι στὴ δουλειά Του, ἔτσι κι’ ὁ σκοπὸς που επιδιώκομε μὲ τὴ διδασκαλία τῶν φυσιολογικῶν μαθημάτων θὰ ἔμενε ἡμιτελής, ὅταν τὸ ἴδιο τὸ σπῆτι δὲν θελήσει νὰ συμβάλῃ στὴν ολοκλήρωσή του.

Ἡ παρατήρηση, ἡ ἔρευνα τὸ λογικῶς σκέπτεσθαι, ἡ ἀγάπη κι’ ἡ ἑναρμόνιση τοῦ παιδιοῦ στὸ φυσικὸ περιβάλλον, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθοῦν μὲ τὴν ὀλιγόχρονο διδασκαλία που διαθέτει τὸ Σχολεῖο γύρω ἀπὸ τὰ σχετικὰ μαθήματα, καὶ πρὸ πάντων μὲ τὴ διάσπαση τοῦ ἐνδιαφέροντος που ὑποχρεώνεται νὰ κάνῃ ἀπὸ τὴ ποικιλία τοῦ διδακτικοῦ περιεχομένου τοῦ προγράμματος. Τὸ σπῆτι ὅμως ἔχει καὶ περισσότερο χρόνο στὴ διάθεση του, καὶ εὐκολώτερα τὰ μέσα γιὰ νὰ πετύχῃ καὶ νὰ καλλιεργῆσῃ συστηματικώτερα τὸ σκοπὸ αὐτό, κι’ ἔτσι νὰ συμπληρώσῃ ὅτι τὸ Σχολεῖο δὲν προφτάνει νὰ κάνῃ μὲ τὴ Φυσιολογικὴ διδασκαλία.

Σ’ ὅλα τὰ σπῆτια καὶ δὲν ἐννοῶ μόνο τὰ ἀγροτικὰ γιὰ τὰ ὁποῖα εἶναι πολὺ εὐκολώτερο τὸ πρᾶγμα, μὰ καὶ στὰ ἀστικὰ ἀκόμη μπορεῖ τὸ παιδί μὲ τὴ καθοδήγηση τοῦ σπῆτιοῦ, καὶ ἐφαρμόζοντας τὶς ὁδηγίες που παίρνει ἀπὸ τὸ Σχολεῖο, νὰ φυτέψῃ διάφορα φυτὰ, λουλούδια ἢ ὅτι ἄλλο, κι’ ἔτσι ἀπὸ σπόρο ἀκόμη νὰ τὰ

παρακολουθήση ως ότου μεγαλώσουν και με τή δική του αὐτοψία νά μάθῃ και νά ἀσκηθῆ στή παρατήρηση και στήν ἔρευνα.

Σύγχρονα ὁμως, και τοῦτο εἶναι τὸ σπουδαιότερο, ἡ ἀγάπη τοῦ παιδιοῦ στοῦ φυτὸ πὸν μόνο του ἐκαλλιέργησε και τὸ μεγάλωσε εἶναι τότε πηγαῖα, και σιγὰ σιγὰ ξαπλώνεται ὅσο και περισσότερο σ' ὄλη τὴ γύρω φύση; Τὴν ἀγάπη αὐτὴ δὲν μπορεῖ ποτὲ τὸ Σχολεῖο νά τὴν καλλιεργῆσῃ ὁλότελα και τοῦτο εἶναι τὸ κυριώτερο ἀσφαλῶς μορφωτικὸ στοιχεῖο, πὸν θά λείπει ἀπὸ τὴ δουλειὰ τοῦ Σχολεῖου, κι' ὅταν ἀκόμη αὐτὸ διαθέτει Σχολικὸ κῆπο γιὰ τὴ δουλειὰ του. Γιατὶ ὅσο κι' ἂν ἐργάστηκε τὸ παιδὶ στοῦ Σχολικὸ κῆπο, πάντα μένει μέσα του ἡ ἰδέα πὸς ὁ κῆπος αὐτὸς δὲν τοῦ ἀνήκει, τοῦ λείπει δηλαδὴ ἡ ἔννοια τῆς ἰδιοκτησίας πὸν εἶναι ἡ ἀναγκαῖα προϋπόθεση γιὰ νά ὁλοκληρωθῆ κείνο πὸν λέμε στοργή. Ἡ στοργὴ αὐτὴ μόνο στοῦ παιδὶ ἐκεῖνο πὸν καλλιεργεῖ δικὰ του ἀποκλειστικὰ φυτὰ ἢ πὸν κάνει ἀτομικὲς συλλογὲς μπορεῖ νά γεννηθῆ, στὰ ἄλλα παιδιὰ μιὰ ἀπλὴ συμπάθεια ἴσως νά γεννιέται μόνο, ἡ σκιά δηλαδὴ ἐκεῖνου πὸν ἐπιδιώκομε. Ἐπειτα κι' ἡ προσπάθεια τοῦ παιδιοῦ νά καταρτίσῃ ὅσο μπορεῖ τακτικώτερη και καλλιτεχνικώτερη τὴ Συλλογὴ πὸν κάνει στοῦ σπῆτι του, γεννᾷ σ' αὐτὸ τὴν ἀγάπη στήν ἀρμονία και στή τάξη πὸν ἡ ἐπίδραση τῆς δὲν θ' ἀργήσῃ νά φανῆ κατόπιν και στὶς ἄλλες ἐκδηλώσεις τῆς ἰδιωτικῆς του ζωῆς. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὰ ὁμως δὲν πρέπει νά ξεχνοῦμε πὸς ἄπειρες θᾶναι οἱ εὐκαιρίες πὸν θά ἀντλεῖ τὸ σπῆτι ἀπὸ τὴ προσπάθεια αὐτὴ τοῦ παιδιοῦ, γιὰ τὴ καλύτερη διάπλαση τοῦ χαρακτήρα του και τὴν ἀρτιώτερη διαπαιδαγώγηση του. Θά μπορούσε κανεὶς νά ἀναφέρῃ ἕνα σωρὸ παραδείγματα πὸν θά γινόντουσαν ἀφορμὴ νά ἀνακαλύψῃ τὸ σπῆτι τὰ ἐλαττώματα τοῦ παιδιοῦ και νά τὰ καταπολεμήσῃ, ἢ τὰ προτερήματά του και νά τὰ καλλιεργῆσῃ κατάλληλα τότε. Ἀλλὰ και μόνο τὸ γεγονὸς ὅτι με τὴ συνεχῆ ἀπασχόληση στήν ἐργασία αὐτὴ θά ἐξοικειωθεῖ και θά ἀγαπήσῃ τὸ παιδὶ κάθε ἐργασία γενικά, εἶναι ἀρκετὸ νά καταλάβῃ κανεὶς πὸς ὅσο συντελεστικὴ θᾶναι μιὰ τέτοια προσπάθεια γιὰ τὴ καλύτερη διαπαιδαγώγησή του.

Εἶναι φανερὸ λοιπὸν ὅτι τὸ σπῆτι παρακινώντας τὸ παιδὶ στή καλλιέργεια φυτῶν, λουλουδιῶν κλπ. εἴτε ἀπ' εὐθείας στοῦ κῆπο ἅμα διαθέτει τέτοιο, εἴτε μέσα σὲ γλάστρες, ἔρχεται νά βοηθήσῃ και νά συμπληρώσῃ, ὄχι μόνο τὸ διδαχτικὸ σκοπὸ τοῦ Σχολεῖου, μὰ και τὸ μορφωτικὸ του ἔργο ἀκόμη. Ἀπὸ τίς σκέψεις αὐτὲς ξεκινώντας θά προσπαθῆσω νά δώσω στοῦ ἐπόμενον φύλλο μέσα σὲ γενικὲς γραμμὲς ὠρισμένες πληροφορίες σχετικὲς με τὸ τρόπο πὸν πρέπει νά γίνωνται οἱ ἀτομικὲς αὐτὲς βοτανικὲς συλλογὲς.